

LGD.410.012.2016
Nr ewid. 210/2016/P/16/063/LGD

Informacja o wynikach kontroli

**DOSTĘPNOŚĆ BOISK PRZYSZKOLNYCH
DLA LOKALNYCH SPOŁECZNOŚCI
W WYBRANYCH GMINACH
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO**

DELEGATURA W GDAŃSKU

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Delegatury NIK w Gdańsku:

Ewa Jasiurska-Kluczek

Akceptuję:

Mieczysław Łuczak

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia 8.05.2017r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	4
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	5
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	5
2.2. Synteza wyników kontroli.....	5
2.3. Uwagi końcowe	6
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	7
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	7
3.2. Istotne ustalenia kontroli	9
3.2.1. Gminy	9
3.2.1.1. Zasady użytkowania boisk przyszkolnych	9
3.2.1.2. Rozpoznanie potrzeb lokalnej społeczności w zakresie dostępu do boisk przyszkolnych	11
3.2.1.3. Efektywność wykorzystania boisk przyszkolnych.....	12
3.2.2. Szkoły	13
3.2.2.1. Zapewnienie dostępu do boisk przyszkolnych dla lokalnych społeczności	13
4. INFORMACJE DODATKOWE	19
4.1. Przygotowanie kontroli	19
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	19
5. ZAŁĄCZNIKI	20

Temat i numer kontroli

„Dostępność boisk przyszkolnych dla lokalnych społeczności w wybranych gminach województwa pomorskiego”, P/16/063.

Cel kontroli

Celem kontroli była ocena stworzenia przez gminy warunków zapewniających dostępność boisk przyszkolnych dla lokalnych społeczności. Badaniami objęto:

- 1) w urzędach miast i gmin:
  - określenie zasad użytkowania boisk przyszkolnych,
  - rozpoznanie potrzeb lokalnej społeczności w zakresie dostępu do boisk przyszkolnych.
- 2) w szkołach publicznych:
  - umożliwienie dostępu do boisk przyszkolnych lokalnej społeczności,
  - efektywność wykorzystania boisk przyszkolnych.

Badania kontrolne

Badania kontrolne przeprowadzono w dwóch urzędach miast: Gdynia, Sopot, dwóch urzędach gmin: Żukowo, Linia oraz ośmiu szkołach: Szkole Podstawowej Nr 1 w Sopocie, Szkole Podstawowej Nr 8 w Sopocie, Gimnazjum Nr 2 w Sopocie, Szkole Podstawowej Nr 6 w Gdyni, Zespole Szkół Nr 9 w Gdyni, Szkole Podstawowej Nr 16 w Gdyni, Zespole Publicznego Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Baninie, Zespole Szkół w Strzeczcu.

Okres kontroli

Kontrola NIK obejmowała okres od 1 stycznia 2014 r.¹ do 28 października 2016 r.

Podstawa prawna i okres przeprowadzenia kontroli

Kontrolę przeprowadzono w okresie od 16 sierpnia 2016 r. do 28 października 2016 r., na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK², z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 2 ww. ustawy, tj. legalności, gospodarności i rzetelności.

¹ W tym działania wcześniejsze, które miały wpływ na realizację badanych zagadnień lub których efekty wystąpiły po 1 stycznia 2014 r.

² Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2017 r. poz. 524).

2.1 Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Kontrolowane gminy województwa pomorskiego zapewniły lokalnym społecznościom dostęp do boisk przyszkolnych oraz rozpoznały ich potrzeby w tym zakresie.

Zasady użytkowania boisk przyszkolnych zostały każdorazowo określone przez dyrektorów kontrolowanych szkół w sposób zapewniający szeroki i nieodpłatny dostęp mieszkańców do boisk, bezpieczne i higieniczne warunki ich użytkowania oraz dbałość o ich stan.

Urzędy gmin posiadały informacje o warunkach udostępniania boisk przyszkolnych oraz o ich stanie technicznym i stanie bezpieczeństwa. Dyrektorzy szkół zapewnili właściwy stan tych obiektów.

W strategicznych dokumentach dotyczących rozwoju każdej z kontrolowanych gmin, opracowanych przy udziale lokalnej społeczności, wskazano kierunki i działania służące popularyzacji kultury fizycznej i sportu. Określone tam priorytety to m.in. wszechstronny rozwój kultury fizycznej i sportu, sprzyjający wzrostowi aktywności mieszkańców, a przyjęte założenia dotyczyły m.in.: podwyższenia standardu infrastruktury sportowej oraz poprawy jej dostępności, rozszerzenia i zróżnicowania oferty sportowej, w tym kierowanej do lokalnej społeczności. Osiągnięciu tych założeń miały służyć inwestycje w boiska przyszkolne.

W ocenie NIK boiska przy szkołach objętych kontrolą wykorzystywano w sposób efektywny oraz zapewniający mieszkańcom optymalne warunki dostępu. Poza zajęciami lekcyjnymi wychowania fizycznego odbywały się tam również zajęcia dodatkowe, festyny i wydarzenia sportowe. Boiska wykorzystywano również do treningów organizowanych przez kluby sportowe.

2.2 Synteza wyników kontroli

1. Regulaminy korzystania przez wspólnotę samorządową z boisk przyszkolnych poza godzinami lekcyjnymi opracowane i upublicznione przez dyrektorów szkół zawierały zasady korzystania z tych obiektów przy uwzględnieniu potrzeb szkół oraz rozpoznanych potrzeb mieszkańców. W regulaminach obowiązujących we wszystkich kontrolowanych szkołach ustanowiono, poza jednym wyjątkiem, zasady korzystania z boisk w sposób zapobiegający nieszczęśliwym wypadkom oraz zapewniający dbałość o udostępniane mienie publiczne. Jako przykład dobrej praktyki należy uznać zapewnienie w dwóch szkołach w Sopocie dodatkowego nadzoru nad bezpieczeństwem i porządkiem na boiskach w dniach wolnych od zajęć dydaktycznych. Wszystkie regulaminy zostały udostępnione poprzez zamieszczenie na ogrodzeniach boisk lub w innych widocznych miejscach na terenie szkół. Udostępnianie przyszkolnych obiektów sportowych w kontrolowanych gminach odbywało się w stopniu zaspokajającym zbiorowe potrzeby wspólnoty samorządowej dotyczące spraw kultury fizycznej, w tym dostępności do urządzeń sportowych, o których mowa w ustawie o samorządzie gminnym³. We wszystkich kontrolowanych szkołach umożliwiono mieszkańcom korzystanie z tych obiektów poza godzinami pracy szkoły.
2. Dyrektorzy szkół wywiązywali się z obowiązku przeprowadzania, co najmniej raz w roku, okresowych kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z boisk, jednakże nie wszyscy przestrzegali obowiązku przekazywania gminom kopii protokołów tych kontroli.

³ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz. U. z 2016 r. poz. 446, ze zm.

Dyrektorzy siedmiu z ośmiu kontrolowanych szkół poddali stan boisk kontrolom na podstawie art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁴, przeprowadzonym przez osoby posiadające uprawnienia budowlane.

W kontrolowanych gminach na bieżąco rozpoznawano stan bezpieczeństwa i higieny boisk, utrzymując w tym celu bezpośredni kontakt z dyrektorami szkół.

3. Dążąc do rozpoznania potrzeb społecznych w dziedzinie kultury fizycznej, gminy zapewniły lokalnej społeczności udział w pracach nad dokumentami strategicznymi określającymi kierunki działań mające na celu popularyzację kultury fizycznej i sportu. Gminy realizowały przyjęte założenia dotyczące promocji sportu, kultury fizycznej oraz zdrowego trybu życia m.in. poprzez inwestycje dotyczące boisk przyszkolnych. W każdej z kontrolowanych gmin zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu powierzono wyodrębnionym jednostkom organizacyjnym.
4. Szkoły wykorzystywały boiska w sposób efektywny. W okresie objętym badaniem na boiskach przyszkolnych odbyły się łącznie 64 wydarzenia sportowe i festyny współorganizowane przez gminy. Średnio, co druga godzina zajęć wychowania fizycznego w tygodniu odbywała się na boiskach przyszkolnych (ze względu na warunki atmosferyczne głównie w miesiącach: wrzesień, październik, kwiecień, maj i czerwiec). We wszystkich kontrolowanych gminach, zatrudniano animatorów sportu prowadzących zajęcia na zlokalizowanych na ich terenie boiskach Orlik.

2.3 Uwagi końcowe

Gminy zobowiązały dyrektorów szkół do ustanowienia zasad korzystania przez mieszkańców z boisk przyszkolnych poza godzinami lekcyjnymi, co w ocenie NIK zapewniło społeczności lokalnej optymalną dostępność do boisk, uzasadnioną specyfiką każdego obiektu i potrzebami środowiska. Pomimo, że urzędy gmin nie weryfikowały stopnia zaangażowania dyrektorów szkół w działania podejmowane w celu popularyzacji i promocji kultury fizycznej, przeprowadzona kontrola potwierdziła faktyczną dostępność boisk przyszkolnych dla lokalnej społeczności oraz efektywne ich wykorzystanie.

---

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 290, ze zm.

3.1 Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie kultury fizycznej i turystyki należy, zgodnie z art. 7 ust.1 pkt 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy. Zadanie to obejmuje również sprawy związane z terenami rekreacyjnymi i urządzeniami sportowymi.

Wskazany przepis stanowi ogólną normę kompetencyjną określającą zakres właściwości gminy w realizowaniu zadań publicznych, których celem jest zaspokojenie zbiorowych potrzeb wspólnoty, natomiast szczegółowe kompetencje przyznano gminom w odrębnych przepisach, m.in. w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie⁵, z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie⁶ a także w przepisie art. 40 ustawy o samorządzie gminnym.

Dozwolone formy wspierania kultury fizycznej i sportu określa ustawa o sporcie, obowiązująca od 16 października 2010 r.

Sformułowana w art. 2 ust. 1 tej ustawy definicja legalna sportu sprecyzowała, że sportem są wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Sport wraz z wychowaniem fizycznym i rehabilitacją ruchową składają się na kulturę fizyczną (art. 2 ust. 2).

Art. 27 ust.1 ustawy o sporcie wskazuje wprost, iż tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi sportu stanowi zadanie własne jednostek samorządu terytorialnego, rozszerzając tym samym katalog tych zadań określony w ustawach samorządowych. W ust. 2 tego przepisu zawarto upoważnienie dla organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego do podejmowania uchwał, które określać będą szczegółowo warunki i tryb finansowania realizacji tego zadania własnego, a także wskazywać cel publiczny z zakresu sportu, który dana jednostka zamierza realizować. Wobec braku wskazania przez ustawodawcę, iż zadanie to ma charakter obowiązkowy należy przyjąć, że jest to zadanie własne fakultatywne⁷.

W myśl art. 27 ust. 3 ustawy o sporcie, przepisy ustawy nie naruszają uprawnień gmin do wspierania kultury fizycznej na podstawie odrębnych przepisów. Wśród takich odrębnych unormowań należy wskazać przede wszystkim ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁸, która w art. 4¹ ust. 1 pkt 3 stanowi, że do zadań własnych gmin należy m.in. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Realizacja zadania własnego nie musi sprowadzać się tylko i wyłącznie do jego finansowania.

Stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi sportu może zatem polegać m.in. na zawieraniu umów przez j.s.t. z podmiotami działającymi na płaszczyźnie sportowej, na podstawie których zostanie im udostępniona infrastruktura, która jest we władaniu określonej jednostki. Pojęcie „tworzenie warunków” może być definiowane również, jako usuwanie barier w rozwoju sportu, tj. barier prawnych, infrastrukturalnych czy organizacyjnych.

⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 176, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, ze zm.

⁷ Komentarz do art. 27 ustawy o sporcie, Marcin Badura, Hubert Basiński, Grzegorz Kałużny, Marcin Wojcieszak, (Lex 2011).

⁸ Dz. U z 2016 r. poz. 487, ze zm.

Sposób wykorzystania przez gminy obiektów sportowo-rekreacyjnych wynika przede wszystkim ze strategii i planów rozwoju lokalnego i wieloletnich planów inwestycyjnych. Źródłem informacji w tym zakresie są też uzasadnienia uchwał rad gmin o przystąpieniu do realizacji inwestycji.

Obiekty sportowe, w tym boiska przyszkolne z reguły znajdują się w administracji lub zarządzie jednostek organizacyjnych gminy – najczęściej szkół prowadzonych przez gminy. Zasady i tryb korzystania z gminnych obiektów sportowych mogą być ustalane przez organy gminy (zgodnie z art. 41 ustawy o samorządzie gminnym) lub też w opracowanych przez dyrektorów szkół – na podstawie stosownego upoważnienia organu nadzorującego – regulaminach.

Zgodnie z art. 5 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁹ organ prowadzący szkołę odpowiada za jej działalność i do jego obowiązków należy zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

W art. 39 ust.1 pkt 3 tej ustawy wskazano natomiast, że opieka nad uczniami oraz stworzenie warunków harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne należy do obowiązków dyrektora szkoły.

Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 5a ustawy o systemie oświaty, zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę wykonuje dyrektor szkoły. Za bezpieczeństwo użytkowników boiska w czasie przeprowadzania na nim zajęć szkolnych (zarówno obowiązkowych jak i dodatkowych – organizowanych również popołudniami i w dni wolne, jeżeli wynikają z harmonogramu i planu pracy szkoły) odpowiada dyrektor szkoły. Obowiązek taki wynika wprost z przepisu § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁰. Dyrektor szkoły został zobligowany w § 3 ww. rozporządzenia do okresowego sprawdzania zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, a także do określenia kierunków ich poprawy. Dyrektor szkoły, co najmniej raz w roku, powinien dokonać w tym zakresie kontroli. Z ustaleń kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby biorące w niej udział. Kopię protokołu dyrektor szkoły lub placówki przekazuje organowi prowadzącemu szkołę lub placówkę. Należy przy tym zaznaczyć, że w obowiązującym stanie prawnym brak jest szczegółowych unormowań w zakresie ponoszenia odpowiedzialności za użytkowników, którzy korzystają z boiska szkolnego i nie podlegają nadzorowi pedagogicznemu.

Nie ma również uregulowań, które wskazywałyby na konieczność udostępniania boisk przyszkolnych lokalnym społecznościom poza zajęciami szkolnymi.

⁹ Dz. U. z 2016 r. poz.1943, ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69, ze zm.

3.2 Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Gminy

3.2.1.1. Zasady użytkowania boisk przyszkolnych

Stan boisk przyszkolnych w gminach

Na terenie kontrolowanych gmin funkcjonowało 89 szkół dysponujących łącznie 144 boiskami przyszkolnymi¹¹. W latach 2010–2016 wybudowano bądź zmodernizowano 33¹² boiska oraz wyremontowano 12 boisk. Z powodu niezadowalającego stanu technicznego bądź likwidacji placówek nie użytkowano ośmiu boisk przy siedmiu szkołach, a 83 boiska funkcjonujące przy 50 szkołach przeznaczono do remontu.

Ustalone zasady korzystania z boisk

W kontrolowanych gminach nie określono jednolitych zasad korzystania przez mieszkańców z boisk przyszkolnych po godzinach lekcyjnych. Gminy te, kierując się zasadą ogólnodostępności boisk oraz uwzględnienia zarówno potrzeb szkoły, jak i wspólnoty samorządowej pozostawiły dyrektorom szkół określenie zasad korzystania z boisk. Umożliwiło to optymalne wykorzystanie każdego z obiektów, przy uwzględnieniu jego specyfiki i lokalnych potrzeb środowiska. Zasady dostępności obiektów (czas otwarcia, warunki przebywania osób niebędących uczniami szkoły) oraz zasady bezpiecznego korzystania zostały określone przez dyrektorów, w wykonaniu obowiązku kierowania działalnością szkoły¹³, w formie regulaminów podanych do publicznej wiadomości.

- W **Gminie Linia** dyrektorzy szkół we własnym zakresie opracowali regulaminy korzystania z boisk, zwracając w nich uwagę na bezpieczeństwo i sprawy porządkowe.
- W **Gminie Żukowo** regulaminy korzystania z boisk przyszkolnych ustalone przez dyrektorów szkół zgodnie z udzielonymi pełnomocnictwami przewidywały możliwość korzystania z boisk przez mieszkańców – indywidualnie lub w grupach zorganizowanych – poza godzinami pracy szkół.
- Zasady korzystania z boisk przy **szkołach w Gdyni** m.in. przez społeczność lokalną określali dyrektorzy szkół w regulaminach podawanych do publicznej wiadomości, co wg. organu prowadzącego było gwarancją zapewnienia właściwego użytkowania tych obiektów oraz dostosowania sposobu korzystania z nich do rozpoznanych potrzeb środowiska lokalnego.
- W **Mieście Sopot** uregulowanie zasad korzystania z boisk pozostawiono dyrektorom szkół, którzy w uzgodnieniu z gminą i kierując się zasadą ogólnodostępności, uwzględnili potrzeby szkoły i społeczności lokalnej.

Stan bezpieczeństwa na boiskach przyszkolnych

Dyrektorzy wszystkich objętych kontrolą szkół wywiązywali się z obowiązku przeprowadzania, co najmniej raz w roku, okresowych kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z boisk. Stwierdzone usterki usuwane były na bieżąco. Pomimo niepełnej realizacji przez dyrektorów trzech szkół¹⁴ obowiązku przekazywania gminie, jako organowi prowadzącemu, kopii protokołów ww. kontroli (obowiązek taki wynikał z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny publicznych i niepublicznych szkółach i placówkach), urzędy gmin na bieżąco rozpoznawały stan bezpieczeństwa i higieny boisk organizując narady i spotkania

¹¹ Przez boiska przyszkolne rozumieć należy również kompleksy boisk – wybudowane/zmodernizowane w latach 1930–2015.

¹² W 2010 r. – 4; w 2011 r. – 2; w 2012 – 2; 2013 – 11; 2014 – 11; 2015 – 3; w 2016 – 0.

¹³ Art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty.

¹⁴ Dyrektor Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 w Sopocie nie przekazał czterech protokołów, Dyrektor Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 8 w Sopocie nie przekazała trzech protokołów, Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 6 w Gdyni nie przekazała jednego protokołu.

z udziałem dyrektorów szkół, a w przypadku Gdyni – także z pracownikami Gdyńskiego Centrum Sportu.

- Na spotkaniach z **Naczelnikiem Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Sopotu** dyrektorzy informowali o stanie przygotowania szkół na dzień rozpoczęcia każdego roku szkolnego.
- W **Mieście Gdynia dyrektorzy szkół** przedstawiali gminie corocznie – jako administratorzy szkół – protokoły z kontroli stanu budynku, wyposażenia, urządzeń technicznych i terenu szkoły; Gdyńskie Centrum Sportu¹⁵ informowało Urząd Miasta o wynikach okresowych inwentaryzacji boisk obejmujących ocenę stanu technicznego boisk oraz rekomendacje dotyczące przeprowadzenia inwestycji w tym zakresie.
- **Urzędy Gmin: Żukowo i Linia** pozyskiwały informacje o stanie technicznym boisk przyszłolnych w drodze bezpośrednich kontaktów z dyrektorami szkół, a Urząd Gminy Żukowo – również od nauczycieli wychowania fizycznego.

Odpłatne korzystanie z boisk

W Gdyni, Sopocie oraz Gminie Żukowo założono możliwość odpłatnego korzystania z boisk przyszłolnych. W Gminie Linia przyjęto zasadę nieodpłatnego udostępniania boisk. W Sopocie i Gminie Żukowo zasady i tryb komercyjnego korzystania z boisk ustalane były przez dyrektorów szkół, w Gdyni zostały określone Zarządzeniami Prezydenta Miasta¹⁶. W żadnej z kontrolowanych gmin pobieranie opłat nie dotyczyło korzystania z boisk Orlik. W okresie objętym kontrolą z tytułu najmu boisk osiągnięto dochody w łącznej kwocie 270,0 tys. zł (w Sopocie 208,7 tys. zł – najem dwóch boisk, w Gdyni 47,6 tys. zł – sześciu boisk i w Żukowie 13,7 tys. zł – najem jednego boiska). W Sopocie i w Żukowie cała kwota osiągniętych dochodów została przekazana do budżetu gmin, a w Gdyni – połowa ww. dochodów. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Gdyni¹⁷ połowa dochodów z najmu mogła być przeznaczona na pokrycie wydatków bieżących i inwestycyjnych szkół.

- W **Mieście Sopot**, ustanowienie zasad odpłatnego korzystania z boisk przyszłolnych pozostawiono w kompetencji dyrektorów. Prezydent udzielił dyrektorom szkół pełnomocnictwa do składania oświadczeń woli związanych z bieżącą działalnością jednostki w zakresie zadań określonych w statucie, ustawie o systemie oświaty oraz w przepisach szczególnych, a także w związku z wynajmowaniem niewykorzystanych pomieszczeń placówki (w tym boisk przyszłolnych) na okres do trzech lat. Uchwałą Rady Miasta Sopotu określono źródła dochodów, które szkoły mogą gromadzić na wyodrębnionym rachunku dochodów. Dochody z najmu boisk przy dwóch szkołach przekazano na rachunek Urzędu Miasta.
- **Prezydent Gdyni** udzielił dyrektorom szkół upoważnienia do zawierania umów cywilnoprawnych, m.in. w sprawach dotyczących boisk przyszłolnych. Zawarcie umowy na okres dłuższy niż sześć miesięcy wymagało zgody Wiceprezydenta Miasta. Zawarcie umowy z organami prowadzącymi szkoły i placówki niepubliczne wymagało każdorazowo zgody Wiceprezydenta Miasta, bez względu na czas trwania umowy.
- **Burmistrz Gminy Żukowo** udzielił dyrektorom wszystkich szkół pełnomocnictw m.in. do: kierowania szkołą, gospodarowania i zwykłego zarządu powierzonym mieniem (w tym boiskami) oraz składania w imieniu Gminy jednoosobowych oświadczeń w tym zakresie. Rada Miejska w Żukowie nie podjęła uchwały dotyczącej

¹⁵ Wcześniej Gdyński Ośrodek Sportu i Rekreacji.

¹⁶ Zarządzenie Nr 11181/13/VI/O z dnia 25.06.2013 r. w sprawie upoważnienia dla dyrektorów szkół/placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Miasto Gdynia do zawierania umów na wynajem pomieszczeń zbędnych na cele statutowe oraz Zarządzenie Nr 2950/15/VII/O z dnia 04.08.2015 r. w sprawie upoważnienia dla dyrektorów szkół oraz placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Miasta Gdyni do zawierania umów cywilnoprawnych na wynajem pomieszczeń zbędnych na cele statutowe zmienione Zarządzeniem 2954/15/VII/o z dnia 06.08.2015 r. w sprawie zmiany zarządzenia 2950/15/VII/O Prezydenta Miasta Gdyni z dnia 04.08.2015 r., które dotyczyły m.in. wynajmu pomieszczeń zbędnych na cele statutowe, w tym boisk przyszłolnych stanowiących integralną część szkoły, użyczenia pomieszczeń na potrzeby drużyn harcerskich oraz dla organizacji pożytku publicznego, nieodpłatnego udostępniania pomieszczeń na potrzeby drużyn harcerskich, rad dzielnic, okręgowej komisji egzaminacyjnej oraz Gdyńskiego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli.

¹⁷ Uchwałą Nr XLVII/1109/10 Rady Miasta Gdyni z 20 października 2010 roku w sprawie: gromadzenia dochodów na rachunku dochodów własnych przez jednostki budżetowe Gminy Gdynia zmieniona Uchwałą Nr XXIV/518/12 Rady Miasta Gdyni z dnia 31 października 2012 roku w sprawie: zmiany Uchwały Nr XLVII/1109/10 Rady Miasta Gdyni z 20 października 2010 roku w sprawie: gromadzenia dochodów na rachunku dochodów własnych przez jednostki budżetowe Gminy Gdynia.

utworzenia rachunku dochodów własnych jednostek budżetowych, w tym szkół. Dochody osiągnięte przez jednostki budżetowe były przekazywane na rachunek budżetu Gminy. W latach objętych kontrolą dochody z najmu boisk przyszkolnych uzyskano tylko z jednej szkoły – w Baninie.

3.2.1.2. Rozpoznanie potrzeb lokalnej społeczności w zakresie dostępu do boisk przyszkolnych

Poziom popularności kultury fizycznej

Kontrolowane gminy stworzyły przy udziale mieszkańców koncepcje wszechstronnego rozwoju, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu uwzględniające wykorzystanie obiektów sportowych w tym, m.in. boisk przyszkolnych. Koncepcje te określono w dokumentach takich jak: Strategie Miast, Plany Odnowy Miejscowości, programy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

- Jednym z priorytetów **Strategii Rozwoju Gdyni** był wszechstronny rozwój kultury fizycznej i sportu mający na celu wzrost aktywności gdynian, któremu miało służyć m.in. podwyższanie standardu infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz poprawa jej dostępności, rozszerzanie i różnicowanie oferty sportowej kierowanej do mieszkańców oraz wspieranie gdyńskich klubów sportowych. Potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności w zakresie dostępu do obiektów sportowych, w tym boisk przyszkolnych, były monitorowane na bieżąco m.in. poprzez współpracę Gdyńskiego Centrum Sportu z radami dzielnic oraz analizę wniosków składanych w ramach budżetu obywatelskiego.
- W **Urzędzie Gminy Linia** rozpoznawano lokalne potrzeby w zakresie kultury fizycznej podczas corocznych spotkań z mieszkańcami poszczególnych sołectw, w wyniku których w 2009 r. podjęto trzy uchwały Rady Gminy zatwierdzające Plany Odnowy Miejscowości¹⁸, w których m.in. wskazano potrzebę budowy kompleksów rekreacyjno-kulturalnych w miejscowościach, w których baza sportowa była niewystarczająca (Strzecz, Potęgowo i Linia).

We wszystkich kontrolowanych gminach zrealizowano szereg działań służących realizacji przyjętych założeń popularyzacji i promocji kultury fizycznej oraz zdrowego trybu życia, w tym w szczególności:

a) dotyczących budowy boisk przyszkolnych:

- W **Gminie Linia** wybudowano dwa boiska przyszkolne: przy Zespole Szkół w Linii (ze środków Programu „Moje boisko ORLIK-2012”) oraz przy Zespole Szkół w Strzecz; w celu podniesienia standardu świadczonych usług społecznych i kulturalnych w dwóch innych miejscowościach przy szkołach wybudowano boiska wielofunkcyjne.
- W **Sopocie** zbudowano nową i rozbudowano istniejącą infrastrukturę sportową obejmującą m.in. boiska (przykładowo w 2015 r. zmodernizowano boisko przyszkolne przy II LO).
- W **Gminie Żukowo** zbudowano dwa boiska przyszkolne: w Baninie i Chwaszczyńce oraz rozbudowano jedno boisko w Baninie.
- W **Gdyni** inwestycjami dotyczącymi budowy nowej i rozbudowy istniejącej infrastruktury sportowej objęto 22 boiska przyszkolne.

b) dotyczących innych inwestycji oraz założeń:

- W **Gminie Linia** zrealizowano następujące projekty służące zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej, związane z propagowaniem sportu: budowa ciągu pieszo-widokowego nad jeziorem, budowa siłowni zewnętrznych w dwóch miejscowościach, wyposażenie obiektu Gminnego Domu Kultury, remont stadionu gminnego; Gminny Dom Kultury zrealizował projekt, umożliwiający mieszkańcom udziału w wydarzeniach sportowych.
- W **Sopocie** zorganizowano otwarte konkursy na realizację zadań Miasta w zakresie m.in. upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz festyny dla mieszkańców; w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz jednej szkole ponadgimnazjalnej funkcjonowały klasy sportowe i usportowione, których uczniowie osiągnęli sukcesy na poziomie wojewódzkim i krajowym.

¹⁸ Uchwała nr 176/XXIV/V/2009 z 28.01.2009 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Strzecz, uchwała nr 177/XXIV/V/2009 z 28.01.2009 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Potęgowo, uchwała nr 200/XXVI/V/2009 z 27.03.2009 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Linia.

- W **Gdyni** realizowano autorskie programy: „Gdyńskie poruszenie” – promujący ruch i rekreację w celu poprawy zdrowia i samopoczucia mieszkańców oraz „Otwarta szkoła” w ramach, którego w 17 placówkach oświatowych zorganizowano bezpłatnie zajęcia dla dzieci i dorosłych, odbywające się również na boiskach przyszkolnych; realizowano projekt „Po Zdro” dot. profilaktyki zagrożeń chorobami cywilizacyjnymi, obejmujący dobrowolne i bezpłatne nieinwazyjne badania przesiewowe wszystkich uczniów klas drugich w gdyńskich gimnazjach, kwalifikujące do spotkań z lekarzem, dietetykiem, psychologiem i trenerem indywidualnym; organizowano szkolenia i treningi grupowe, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych dotyczące wspierania realizacji zadań z zakresu m.in.: sportowego szkolenia dzieci i młodzieży oraz organizacji imprez sportowych; w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz jednej szkole ponadgimnazjalnej funkcjonowały klasy sportowe i usportowione.

Kluby sportowe

Na terenie kontrolowanych gmin działały łącznie 404 kluby sportowe. Część z nich korzystała z przyszkolnych obiektów sportowych (np. w Gdyni dziewięć klubów korzystało z boisk funkcjonujących przy pięciu szkołach; na terenie Gminy Żukowo osiem klubów korzystało z boisk przy sześciu szkołach):

- **Rada Miasta Gdyni** uchwałała roczne programy współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi, w ramach których wśród zadań z zakresu upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży przewidziano m.in. organizację i animację zajęć sportowych na osiedlowych lub przyszkolnych obiektach sportowych. Miasto Gdynia przyznawało dotacje m. in. klubom sportowym, propagującym aktywne spędzanie czasu przez uczniów oraz społeczność lokalną, na zadania związane ze sportem, w tym organizację imprez sportowych i szkoleń dzieci i młodzieży.
- W wyniku rozstrzygnięcia otwartych konkursów ofert **Miasto Sopot** przyznawało dotacje m. in. klubom sportowym na upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród uczniów i społeczności lokalnej (wsparcie zajęć sportowo-szkoleniowych, organizacji ogólnopolskich i międzynarodowych zawodów oraz imprez sportowo-rekreacyjnych na terenie Miasta).
- W **Gminie Żukowo** informacje dotyczące propagowania przez kluby sportowe aktywnego spędzania czasu uzyskiwano m.in. w ramach corocznych konsultacji projektów uchwał dot. programu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działalności pożytku publicznego i wolontariatu, spotkań z przedstawicielami środowiska sportowego, m.in. z Radą Sportu, oraz spotkań sołeckich, a także z wniosków radnych.
- W **Gminie Linia** działało jedno stowarzyszenie sportowe, które m.in. zajmowało się promowaniem sportu i rekreacji wśród mieszkańców Gminy. W Stowarzyszeniu funkcjonowały trzy drużyny piłkarskie. Głównymi obiektami, na których trenowali piłkarze były gminny stadion sportowy w Linii, hala sportowa i boisko Orlik funkcjonujące przy szkole w Linii. Stowarzyszenie współorganizowało również zawody na boiskach przyszkolnych.

3.2.1.3. Efektywność wykorzystania boisk przyszkolnych

Wydarzenia organizowane na boiskach

Zadania dotyczące rozwoju i popularyzowania kultury fizycznej, sportu i rekreacji powierzone zostały we wszystkich gminach wyodrębnionym jednostkom organizacyjnym. W ramach współpracy dyrektorów szkół z tymi jednostkami oraz urzędami gmin, zorganizowano łącznie 64 imprezy na 24 boiskach przyszkolnych, w tym festyny rodzinne i rozgrywki sportowe. W Gdyni odbyło się pięć takich wydarzeń, sfinansowanych łącznie kwotą 15,3 tys. zł, w Sopocie – sześć wydarzeń, sfinansowanych łącznie kwotą 12,4 tys. zł (10 wydarzeń zorganizowano nieodpłatnie – w ramach wolontariatu). W gminie Żukowo zorganizowano 30 wydarzeń sfinansowanych łącznie kwotą 70,3 tys. zł, a w Lini – 13, sfinansowanych łącznie kwotą 22 tys. zł.

W każdej z kontrolowanych gmin funkcjonowały boiska Orlik, z tego względu zatrudniano animatorów sportu¹⁹ prowadzących na ww. boiskach regularne, atrakcyjne, ogólnodostępne i bezpłatne pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży.

Nakłady inwestycyjne

W latach 2010–2016 (do 31.07.) łączne nakłady inwestycyjne kontrolowanych gmin na budowę i modernizację oraz remonty boisk przyszkolnych wyniosły 17.343,6 tys. zł, z tego 16.938,2 tys. zł²⁰ (97,7%) przeznaczono na budowę i modernizację, a 405,4 tys. zł (2,3%) – na remonty tych obiektów.

- **Miasto Gdynia** wydatkowało łącznie 10.460,6 tys. zł w tym: 10.055,2 tys. zł na budowę lub modernizację 28 boisk w 23 szkołach oraz 405,4 tys. zł na remonty ośmiu boisk w ośmiu szkołach. Inwestycje w łącznej kwocie 10.398,5 tys. zł sfinansowano ze środków Miasta (w tym jednostek budżetowych: Gdyńskiego Centrum Sportu i Szkół) oraz w kwocie 62,1 tys. zł – z darowizny.
- **Gmina Żukowo** wydatkowała łącznie 4.863,7 tys. zł w tym: 261,3 tys. zł w 2010 r. na rozbudowę Szkoły Podstawowej w Baninie o zadaszone i obudowane boisko (środki własne Gminy); 361,2 tys. zł w 2010 r. na budowę boiska wielofunkcyjnego ogólnodostępnego przy Zespole Publicznego Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Chwaszczynie (środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 191,7 tys. zł, środki własne Gminy – 169,5 tys. zł); 4.204,0 tys. zł na budowę w latach 2012-2015 kompleksu boisk Szkoły Podstawowej przy ul. Tuchomskiej w Baninie (środki własne Gminy 3279,2 tys. zł, dotacja z budżetu państwa – 924,8 tys. zł). Na modernizację boisk wydatковано w 2010 r. łącznie 37,2 tys. zł w tym: 24,2 tys. zł na boisko przy Szkole Podstawowej w Miszewie (wykonanie ogrodzenia, zakup kosza do koszykówki oraz dwóch kompletów bramek do piłki ręcznej), 13,0 tys. zł na montaż siatki osłonowej i ułożenie kostki na boisku Orlik w Żukowie.
- W latach 2010–2016 **Miasto Sopot** poniosło wydatki w łącznej kwocie 1.501,3 tys. zł w tym: 1.091,5 tys. zł na budowę dwóch boisk przy dwóch szkołach oraz 409,8 tys. zł na modernizację boiska przy II LO.
- **Gmina Linia** wydatkowała łącznie 518,0 tys. zł w tym: 202 tys. zł na inwestycje dotyczące budowy dwóch boisk przy szkołach w: Niepoczłowicach i Poblöciu. Pozostałą część środków przeznaczonych na budowę tych boisk w kwocie 316,0 tys. zł pozyskano ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

3.2.2. Szkoły

3.2.2.1. Zapewnienie dostępu do boisk przyszkolnych dla lokalnych społeczności

Zasady korzystania z boisk

Zasady udostępniania boisk, tj.: godziny otwarcia, warunki przebywania osób niebędących uczniami szkoły, wymogi bezpiecznego korzystania i dbałości o stan obiektu oraz odpowiedzialność osób korzystających z boisk z tytułu uszkodzenia mienia i wypadków zaistniałych wskutek nieprzestrzegania ustanowionych zasad zostały określone przez dyrektorów szkół w formie regulaminów. W regulaminie korzystania z boiska przy jednej ze szkół w Gdyni²¹ nie określono zasad odpowiedzialności osób korzystających z tytułu uszkodzenia mienia i wypadków zaistniałych wskutek nieprzestrzegania ustanowionych wymogów. Właściwe zapisy wprowadzono do regulaminu podczas kontroli NIK.

W wyniku oględzin potwierdzono ogólnodostępność boisk oraz przyjętych zasad ich użytkowania.

- W Regulaminie korzystania z boiska wielofunkcyjnego przy **Zespole Szkół Nr 9 w Gdyni**, wskazano, że boisko jest obiektem ogólnodostępnym, przeznaczonym do prowadzenia zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych, zawodów i rozgrywek sportowych dla dzieci, młodzieży i społeczności lokalnej oraz określono szczegółowe zasady

¹⁹ W ramach Projektu „Animator – Moje Boisko – ORLIK 2012” polegającym na udziale finansowym Ministerstwa Sportu i Turystyki w pokryciu kosztów zatrudnienia animatorów – osób organizujących i prowadzących zajęcia sportowo-rekreacyjne, na obiektach powstałych w ramach programu „Moje Boisko ORLIK – 2012”.

²⁰ W odniesieniu do dwóch szkół wydatki dotyczyły całości inwestycji, w tym boisk.

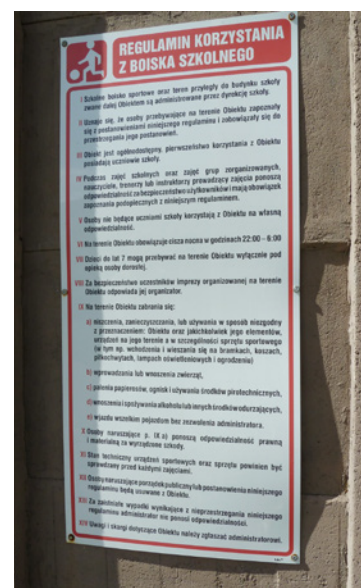
²¹ Szkoła Podstawowa nr 16 im. Orła Białego w Gdyni.

dostępu i korzystania, w tym: godziny otwarcia, brak odpłatności, pierwszeństwo korzystania po godz. 15.00 przez zorganizowane grupy w ramach zajęć pozalekcyjnych, zobowiązanie do używania odpowiedniego stroju i obuwia sportowego, zakaz niszczenia i dewastowania urządzeń sportowych oraz korzystania z uszkodzonych urządzeń sportowych, a przed rozpoczęciem korzystania – obowiązek sprawdzenia ich stanu, zgłaszanie usterek dyrektorowi, postanowienia dotyczące odpowiedzialności użytkowników boiska za wyrządzone szkody. W trakcie oględzin ustalono, że trzy wejścia na teren Zespołu Szkół, w tym brama główna, były otwarte.

- Zasady korzystania z boisk szkolnych ustalone zostały przez dyrektora **Szkoły Podstawowej Nr 6 w Gdyni** w Regulaminie określającym zasady dostępu i korzystania, w tym: prowadzenia zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, wymóg korzystania z boisk przez uczniów pod opieką nauczyciela oraz dbałości o wszystkie urządzenia. W Regulaminie nie określono godzin otwarcia boisk. Regulamin został upubliczniony przez wywieszenie na terenie boisk oraz na stronie internetowej Szkoły. W trakcie oględzin stwierdzono, że furka w ogrodzeniu Szkoły prowadząca na teren boisk była otwarta.
- Regulamin korzystania z ogólnodostępnego, wielofunkcyjnego boiska sportowego przy **Szkole Podstawowej Nr 1 w Sopocie** zawierał zapisy dotyczące: zasad dostępu i korzystania, w tym ogólnodostępności boiska, z pierwszeństwem korzystania przez uczniów Szkoły, zasad przebywania osób niebędących uczniami Szkoły, czasu otwarcia, uprawnień przedstawiciela zarządcy obiektu do legitymowania osób przebywających na terenie boiska i Szkoły, zasad bezpiecznego korzystania z obiektu tj. przestrzegania obowiązków użytkownika i bezwzględnego stosowania ustanowionych zakazów, odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenia. Z przeprowadzonych oględzin wynikało, że brama wjazdowa, będąca wejściem na teren Szkoły i jednocześnie na teren boiska szkolnego była otwarta.

Zdjęcie nr 1 i 2

Boisko i regulamin przy Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 w Sopocie

Źródło: Kontrola NIK.

- W regulaminie boiska przyszkolnego w **Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Sopocie** postanowiono m.in., że obiekt jest ogólnodostępny, z pierwszeństwem korzystania dla uczniów, na terenie obiektu obowiązuje cisza nocna (22.00-6.00), dzieci do lat 7 mogą przebywać na terenie obiektu wyłącznie pod opieką osoby dorosłej, za bezpieczeństwo imprezy organizowanej na terenie obiektu odpowiada jej organizator; regulamin zabraniał m.in.: niszczenia, zanieczyszczenia i używania obiektu niezgodnie z przeznaczeniem, wprowadzania zwierząt, palenia papierosów, ognisk, używania środków pirotechnicznych, wnoszenia i spożywania alkoholu lub innych środków odurzających, wjazdu wszelkich pojazdów. Regulamin ten był wywieszony przy wejściu na boisko, jak również dostępny na stronie internetowej Gimnazjum.
- W regulaminie boiska w **Zespole Szkół w Strzeczcu** zawarto zapisy dotyczące: właściciela boiska (Gmina Linia), przeznaczenia boiska do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, zajęć rekreacyjno-sportowych, oraz spędzania przerw międzylekcyjnych przez uczniów, korzystania z obiektu podczas zajęć lekcyjnych, rozgrywek sportowych i zajęć pozalekcyjnych pod opieką nauczycieli bądź osób dorosłych, odpowiedzialności

za powstałe szkody, zakazów służących bezpiecznemu i higienicznemu użytkowaniu boiska, wyłączenia odpowiedzialności Szkoły i dyrektora Szkoły z tytułu bezpieczeństwa osób korzystających z boiska przed rozpoczęciem i po zakończeniu zajęć lekcyjnych oraz za zdarzenia wynikające z nieprzestrzegania ww. regulaminu; regulamin zawierał numery alarmowe (pogotowie ratunkowe, straż pożarna, policja). W trakcie oględzin ustalono, że wejście na teren Zespołu Szkół było otwarte.

Zdjęcie nr 3

Boisko przy Zespole Szkół w Strzeczcu

Źródło: Kontrola NIK.

Zapewnianie bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z boisk

Dyrektorzy wszystkich szkół przeprowadzali kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Dyrektorzy pięciu szkół przekazywali każdorazowo kopie protokołów z tych kontroli organom prowadzącym szkoły, do czego zobowiązywał § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia. Dyrektorzy dwóch szkół nie przekazali kopii protokołów wszystkich kontroli, a dyrektor jednej szkoły nie przekazał żadnego protokołu z przeprowadzonych kontroli. Ponadto dyrektorzy siedmiu z ośmiu kontrolowanych szkół poddali stan boisk kontrolom na podstawie art. 62 ustawy Prawo budowlane, przeprowadzonym przez osoby posiadające uprawnienia budowlane.

- **Dyrektor Zespołu Publicznego Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Baninie** dokonywała okresowych kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły, w tym z boisk, i przekazywała kopie protokołów organowi prowadzącemu. Kontrole te potwierdziły dobry, niewymagający napraw i niestwarzający zagrożenia bezpieczeństwa dla użytkowników stan techniczny boisk przyszłolnych.
- **Dyrektor Szkoły Podstawowej Nr 6 w Gdyni** przeprowadzał kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły, obejmujące budynki, boiska oraz teren wokół Szkoły. W protokołach stan boisk określono, jako dobry. Nie zgłoszono zastrzeżeń dotyczących bezpiecznego korzystania z boisk. W trakcie kontroli każdorazowo weryfikowano stan urządzeń sportowych na boiskach, nie stwierdzając uchybień. Wyniki kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły zawarto w protokołach, które poza protokołem z kontroli przeprowadzonej w 2015 r., przekazano organowi prowadzącemu Szkołę.

Okresową kontrolę budynków, na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane, obejmującą m. in. boiska sportowe, przeprowadzono w Szkole w listopadzie 2015 r. W wyniku kontroli stan techniczny obiektu określono, jako dobry, a uwagi i zalecenia dotyczyły drobnych napraw gwarancyjnych.

- Przed rozpoczęciem kolejnych lat szkolnych dyrektor **Zespołu Szkół Nr 9 w Gdyni** przeprowadził trzy kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Zespołu, którymi objęto budynki, wyposażenie, urządzenia techniczne oraz teren. Wyniki kontroli zawarto w protokołach, przekazywanych każdorazowo organowi prowadzącemu. W protokołach nie zgłoszono zastrzeżeń dotyczących bezpiecznego korzystania z boisk.
- W maju 2016 r. przeprowadzono, na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane, obowiązkową okresową kontrolę budynków, obejmującą m. in. boiska sportowe, w wyniku, której stan techniczny obiektu został określony, jako dobry; nie sformułowano uwag i zaleceń dotyczących stanu technicznego boisk przyszłolnych.
- Dyrektor **Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 w Sopocie** przeprowadzał kontrole zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły obejmujących budynki, wyposażenie, urządzenia techniczne oraz teren. W trakcie kontroli każdorazowo sprawdzano stan nawierzchni boiska, stan urządzeń sportowych, przymocowanie ławek i bramek do podłoża. Nie stwierdzono niesprawności urządzeń na boisku, jak też nie sformułowano zastrzeżeń dotyczących korzystania z boiska. W protokole z 1 września 2016 r. stwierdzono, że w związku z pracami przyłączenia ogrzewania miejskiego, na placu zabaw nie mogą przebywać dzieci. Dyrektor Szkoły nie przekazał do organu prowadzącego kopii protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły przeprowadzonych przed rozpoczęciem lat szkolnych: 2013/2014 i 2016/2017.
W latach szkolnych: 2013/2014 i 2015/2016, na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo budowlane, teren Szkoły objęto kontrolami stanu technicznego budynków, dotyczącymi m. in. boiska sportowego. Stan obiektu sportowego określono, jako zadawalający, a sprzęt uznano za sprawny.
- W latach szkolnych: 2013/2014 i 2016/2017 dyrektor **Szkoły Podstawowej Nr 8 w Sopocie** dokonywała dwukrotnie w ciągu roku kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określała kierunki ich poprawy. Kontrole te obejmowały boisko przyszkolne (nawierzchnia) wraz z urządzeniami wchodzącymi w jego skład (bramki, kosze). Każdorazowa kontrola wykazywała, że urządzenia związane z boiskiem są sprawne. Kopii protokołów kontroli z lat szkolnych: 2013/2014–2015/2016 (do 31.07.) nie przekazano organowi prowadzącemu. Kopia protokołu kontroli przeprowadzonej w sierpniu 2016 r. została przekazana organowi prowadzącemu we wrześniu 2016 r.
Boisko szkolne poddane zostało w 2014 r. pięcioletniej kontroli okresowej, na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane. Zgodnie z protokołem z tej kontroli elementy boiska były w stanie dobrym (zadaszenie dla trenerów w stanie zadawalającym), nie wskazano na potrzebę przeprowadzenia robót remontowych.
- Dyrektor **Zespołu Szkół w Strzeczcu** dokonywała okresowych kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Zespołu Szkół obejmujących budynki, wyposażenie, urządzenia techniczne oraz teren, w tym boiska przed rozpoczęciem każdego roku szkolnego (2013/2014, 2015/2016 i 2016/2017). Wyniki tych kontroli zawarto w protokołach, które przekazano organowi prowadzącemu. Protokoły te nie zawierały zastrzeżeń dotyczących bezpiecznego korzystania z boisk, a ich stan określono, jako dobry.
W trakcie kontroli NIK (30.09.2016 r.) zlecono inspektorowi nadzoru budowlanego dokonanie przeglądu budynków szkolnych i boisk przyszłolnych.
- W kwietniu 2016 r. przeprowadzono w **Szkole Podstawowej Nr 16 w Gdyni**, na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo budowlane, obowiązkową okresową kontrolę budynków, obejmującą m. in. boiska sportowe, w wyniku, której stan techniczny obiektu został określony, jako zadawalający. Nie sformułowano zaleceń dotyczących stanu technicznego boisk przyszłolnych.
- Boisko szkolne przy **Gimnazjum Nr 2 w Sopocie** poddawane było pięcioletnim kontrolom okresowym, na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo budowlane – w trakcie, których dokonywano oceny jego stanu technicznego. Zgodnie z ostatnim protokołem kontroli okresowej z 2014 r. boisko było w stanie zadawalającym, bez widocznych uszkodzeń i nie zostało zaliczone do obiektów wymagających robót remontowych.

Wykorzystanie boisk przyszłolnych

Kontrolowane szkoły efektywnie wykorzystywały boiska. W okresie objętym badaniem na boiskach przyszłolnych odbyły się łącznie 64 wydarzenia sportowe i festyny współorganizowane przez gminy. Średnio, co druga godzina zajęć wychowania fizycznego w tygodniu odbywała się na boiskach przyszłolnych (ze względu na warunki atmosferyczne głównie w miesiącach: wrzesień, październik, kwiecień, maj i czerwiec).

Wszystkie kontrolowane gminy zatrudniały animatorów sportu prowadzących zajęcia na zlokalizowanych na ich terenie boiskach Orlik.

Do kontrolowanych szkół nie wpłynęły skargi i wnioski dotyczące dostępności mieszkańców do boisk.

We wszystkich szkołach na boiskach prowadzono zajęcia wychowania fizycznego (średnio, co druga godzina zajęć w tygodniu), zajęcia pozalekcyjne m.in. w ramach szkolnego koła sportowego, świetlicy i działalności uczniowskich klubów sportowych. Ponadto na boiskach organizowano wydarzenia sportowe. W sześciu szkołach podstawowych na boiskach prowadzono również zajęcia w ramach edukacji wczesnoszkolnej.

- W **Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Sopocie** średnio, co drugą godzinę zajęć lekcyjnych wychowania fizycznego przeprowadzano na boisku przyszkolnym. Boisko wykorzystywano również w ramach zajęć pozalekcyjnych szkolnego koła sportowego (piłka ręczna, siatkówka), które obejmowały, średnio w tygodniu, co trzecią lub czwartą godzinę (w zależności od danego roku szkolnego). Z uwagi na warunki atmosferyczne zajęcia wychowania fizycznego oraz zajęcia dodatkowe na boisku odbywały się najczęściej w miesiącach: wrzesień, październik, kwiecień, maj i czerwiec. Na boisku zorganizowano także pięć imprez: rozgrywki międzyszkolne w piłkę nożną oraz cztery festyny rodzinne.
- Boiska przy **Szkołe Podstawowej Nr 16 w Gdyni** wykorzystywane były do prowadzenia zajęć lekcyjnych wychowania fizycznego, w tym w ramach edukacji wczesnoszkolnej oraz przez oddziały przedszkolne. Średnio, co trzecia godzina zajęć wychowania fizycznego w tygodniu odbywała się na boisku. Boiska wykorzystywano także w ramach zajęć pozalekcyjnych dla uczniów szkoły (m.in. zajęcia świetlicy) oraz przez uczniowski klub sportowy – średnio po jednej godzinie tygodniowo, a także w ramach zajęć organizowanych dla uczniów przez trenera spoza szkoły – średnio powyżej czterech godzin tygodniowo (również podczas przerwy wakacyjnej w lipcu i sierpniu). Zajęcia odbywały się najczęściej w miesiącach: wrzesień, październik, maj i czerwiec. W szkole poza godzinami zajęć lekcyjnych zorganizowano cztery festyny.
- Boiska znajdujące się przy **Zespole Szkół w Strzeczcu** były wykorzystywane w ramach zajęć lekcyjnych wychowania fizycznego i edukacji wczesnoszkolnej. Średnio, co druga godzina tygodniowo tych zajęć odbywała się na boiskach. Na boiskach odbywało się ponad 60% zajęć pozalekcyjnych. Zajęcia odbywały się głównie w miesiącach: wrzesień, październik, marzec, kwiecień, maj i czerwiec, a w przypadku zajęć pozalekcyjnych, również w listopadzie. Poza godzinami zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych na boiskach zorganizowano dwa wydarzenia sportowe, w tym jedno w trakcie przerwy wakacyjnej.

Odpłatne udostępnianie boisk

W trzech kontrolowanych szkołach (po jednej w Gdyni, Sopocie i w Gminie Żukowo) w latach 2014–2016 boiska udostępniano odpłatnie – na podstawie pełnomocnictw i upoważnień udzielonych dyrektorom szkół. Dochód osiągnięty z tego tytułu wyniósł łącznie 42,2 tys. zł. Dyrektorzy pozostałych szkół nie udostępniali odpłatnie boisk.

- W latach 2014–2016 dyrektor **Szkoły Podstawowej Nr 6 w Gdyni** zawarł umowy dotyczące odpłatnego udostępniania boiska do piłki nożnej trzem podmiotom. Z tego tytułu uzyskano 28,2 tys. zł dochodu (2014 r. – 2,7 tys. zł, 2015 r. – 12,7 tys. zł, 2016 r. – 12,9 tys. zł).
- Dochody z tytułu odpłatnego udostępniania boisk przyszkolnych przez **Zespół Publicznego Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Baninie** wyniosły łącznie 13,7 tys. zł., (w 2014 r. – 0,9 tys. zł, w 2015 r. – 6,3 tys. zł i w 2016 r. – do sierpnia – 6,5 tys. zł).
- Dyrektor **Szkoły Podstawowej Nr 1 w Sopocie** zawarł jedną umowę dotyczącą odpłatnego udostępnienia boiska przyszkolnego i z tego tytułu uzyskał dochód w wysokości 0,3 tys. zł.

Nakłady na boiska

W latach 2010–2016 szkoły nie ponosiły kosztów budowy boisk. Trzy szkoły (Zespół Szkół Nr 9 w Gdyni, Szkoła Podstawowa Nr 16 w Gdyni i Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 w Sopocie) poniosły nakłady na remonty i modernizację boisk w łącznej wysokości 14,5 tys. zł. W razie potrzeby dyrektorzy szkół wnioskowali do organów prowadzących o przyznanie dodatkowych środków na utrzymanie boisk, w tym na zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa.

Wskutek uzyskania dodatkowych środków dwie szkoły w Sopocie zorganizowały w dni wolne od zajęć lekcyjnych dodatkowy nadzór nad bezpieczeństwem i porządkiem na boiskach, jedna z nich podjęła działania w celu utrzymania nawierzchni boiska w należytym stanie, natomiast Szkoła w Baninie zainstalowała na boiskach monitoring w celu zapobieżenia aktom wandalizmu.

- **Zespół Szkół Nr 9 w Gdyni** wydatkował w 2014 r. 0,7 tys. zł na modernizację boiska do gry w koszykówkę. Usuwanie usterek, drobne naprawy oraz prace konserwacyjne na boiskach wykonywano na bieżąco i ze środków własnych szkoły. W 2016 r.²² dyrektor wystąpił do organu prowadzącego o przyznanie dodatkowych środków na naprawę nawierzchni asfaltowej boiska do koszykówki.
- W **Szkole Podstawowej Nr 16 w Gdyni** w latach 2010–2013 wydatkowano 6,0 tys. zł na wyrównanie nawierzchni boiska piaskowego. W 2014 r. w Szkole wydatkowano kwotę 2,0 tys. zł na konserwację boiska uniwersalnego. Remonty boisk sfinansowano ze środków pozyskanych od Rady dzielnicy. W 2014 r. dyrektor wystąpił do Rady dzielnicy o dofinansowanie instalacji monitoringu na boisku, jednak Szkoła nie otrzymała wnioskowanego dofinansowania.
- W **2013 r. w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 w Sopocie** poniesiono wydatki w wysokości 5,8 tys. zł na remont boiska (wymianę części ogrodzenia metalowego na elastyczne). Usuwanie usterek, drobne naprawy oraz prace konserwacyjne na boiskach wykonywano na bieżąco i ze środków własnych szkoły. Na wniosek dyrektora organ prowadzący wyraził zgodę na wypłatę dodatku specjalnego z tytułu nadzoru nad boiskiem w soboty w miesiącach wiosennych i jesiennych. W latach 2013–2016 pracownikom Szkoły wypłacono z tego tytułu łącznie 8,6 tys. zł.
- Na wniosek dyrektor **Szkoły Podstawowej Nr 8 w Sopocie** organ prowadzący przyznał szkole dodatkowe środki na utrzymanie nawierzchni boiska oraz na wypłatę dodatku specjalnego za nadzór nad bezpieczeństwem i porządkiem na boisku w dniach wolnych od zajęć dydaktycznych (soboty i niedziele).
- Na wniosek dyrektor **Zespołu Publicznego Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Baninie** złożony w maju 2016 r. Rada Miejska zwiększyła w planie finansowym szkoły wydatki na zainstalowanie monitoringu na boiskach celem zapobieżenia aktom wandalizmu.

---

²² W trakcie kontroli NIK.

4 INFORMACJE DODATKOWE

4.1 Przygotowanie kontroli

Do niniejszej kontroli planowej zostało wybranych dwanaście jednostek: dwa urzędy miast, dwa urzędy gmin oraz osiem szkół, przy których funkcjonowały boiska przyszkolne. Ich wykaz przedstawia załącznik Nr 5.1 do Informacji o wynikach kontroli.

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

W trakcie kontroli, w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, uzyskano informacje dotyczące rozeznania trzech gmin w stanie boisk przyszkolnych.

Wyniki przeprowadzonych kontroli zostały przedstawione w dwunastu wystąpieniach pokontrolnych. Kierownicy jednostek nie wnieśli zastrzeżeń. W przekazanym wystąpieniu pokontrolnym NIK przedstawiła jeden wniosek, w którym postulowała o przekazywanie kopii protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z boisk organowi prowadzącemu szkołę.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne kierownik jednostki poinformował NIK o sposobie realizacji wniosku pokontrolnego, w tym o podjętym działaniu w celu wyeliminowania ujawnionej nieprawidłowości.

Wykaz skontrolowanych jednostek i ich kierowników

L.p.	Podmiot	Imię i nazwisko oraz funkcja kierownika jednostki kontrolowanej
1	2	3
1.	Urząd Miasta Sopotu	Jacek Karnowski, prezydent Miasta Sopotu
2.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1 w Sopocie	Wojciech Jankowski, dyrektor
3.	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 8 w Sopocie	Sylwia Łebkowska, dyrektor
4.	Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2 w Sopocie	Jolanta Niewadziół, dyrektor
5.	Urząd Miasta Gdyni	Wojciech Szczurek, prezydent Miasta Gdyni
6.	Szkoła Podstawowa Nr 6 w Gdyni	Ewa Andrzejewska, dyrektor
7.	Zespół Szkół Nr 9 w Gdyni	Aleksander Kuźmin, dyrektor
8.	Szkoła Podstawowa Nr 16 w Gdyni	Regina Bzyl, dyrektor
9.	Urząd Gminy w Żukowie	Wojciech Kankowski, burmistrz Gminy Żukowo od 08.12.2014 r. Jerzy Żurawicz, burmistrz Gminy Żukowo do 08.12.2014 r.
10.	Zespół Publicznego Gimnazjum i Szkoły Podstawowej w Baninie	Ewa Kosznik, dyrektor
11.	Urząd Gminy Linia	Bogusława Engelbrecht, wójt Gminy Linia, od 30.11.2014 r. Łukasz Jabłoński, wójt Gminy Linia, do 30.11 2014 r.
12.	Zespół Szkół w Strzeczcu	Ewa Waraksa-Chyła, dyrektor

Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2016 r. poz.176, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz.487, ze zm.).
5. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23, ze zm.).
6. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, ze zm.).
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm.).
8. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459).
9. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r. poz. 2147, ze zm.).
10. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, ze zm.).
11. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814, ze zm.).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69, ze zm.).

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Edukacji Narodowej
8. Minister Sportu i Turystyki
9. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
10. Sejmowa Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży
11. Sejmowa Komisja Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki
12. Senacka Komisja Nauki, Edukacji i Sportu
13. Wojewoda Pomorski
14. Marszałek Województwa Pomorskiego
15. Prezydenci miast oraz burmistrzowie i wójtowie kontrolowanych gmin (wersja elektroniczna)